20

AD ILLUSTRISSIMUM, 17

AC REVERENDISSIMUM DOMINUM

D. FRANCISCUM CASTELLINUM

EPISCOPUM TIBURTINUM,

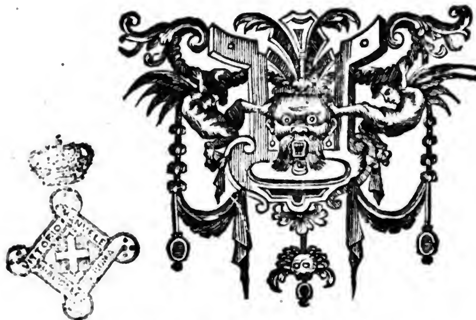
AC PONTIFICIO SOLIO ASSISTENTEM

ORATIO

PRO SOLLEMNI EJUS

IN TIBURTINAM URBEM INGRESSU

HABITA DIE TERTIA APRILIS
A. D. MDCCLVIII.

ROMÆ MDCCLVIII.

APUD JOANNEM GENEROSUM SALOMONI
TYPOGRAPHUM, ET BIBLIOPOLAM.
SUPERIORUM PERMISSU.

PRAESUL ILLUSTRISSIME,
AC REVERENDISSIME

Emandatum mihi munus Orationem habendi pro ſollemni Amplitudinis Tuae Illustrissimae, ac Reverendissimae *in Tiburtinam Urbem ingreſſu, impar licèt illi pro dignitate ſuſtinendo, eò tamen libentiùs ſuſcipiendum putavi; quò & convenientius eſſe videbatur, ut ego, qui in Tiburti Dioeceſi natus, atque optimis ſtudiis in ejus Seminario imbutus eſſem, id muneris ſuſciperem; & opportunior mihi dabatur facultas meum in te ſingulare ſtudium, ſummamque reverentiam declarandi, meque in tutelam, ac patrocinium tuum conferendi. Quod cùm pro mearum virium tenuitate anguſto licèt temporis ſpatio*

praestare studuerim, R.D. Antonius Oliverius Baroncinius *tuae Cathedralis Canonicus, ut aliquod extaret eximiae ejus in te observantiae testimonium, hanc Oratiunculam tuo praeclarissimo nomini inscriptam typis edendam curavit. In ea igitur omnium nostrûm, qui gloriosâ filiorum tuorum appellatione censemur, verissimas mentes, ac sensus agnosces: Proindeque* AMPLITUDINEM TUAM *vehementer rogo, atque obtestor, ut illam pro egregia tua benignitate accipias tanquam perpetuum obsequentissimi in te animi mei monumentum. Romae Kalendis Aprilis* MDCCLVIII.

Amplitudinis Tuae Illmae, ac Rmae

Addictissimus famulus, ac filius obsequentissimus
Franciscus Parisius.

ORA-

ORATIO.

ILLUXIT tandem dies nobis optatiſſimus, ac feſtivo plauſu, perpetuaque memoriâ recolendus, cùm Tiburtina Eccleſia jamdudum Paſtore ſuo optimo, vitae ſanctitate, ac omnium virtutum laude clariſſimo viduata, te Praeſulem ampliſſimum, nobilitate generis, ſcientiâ, ſingulari doctrinâ, morumque integritate praeſtantem, in jure ſanctiſſimè dicundo, ac rebus in arduis Apoſtolicae Sedis negociis prudenter gerendis probatiſſimum, praeſentem intuetur, amplectitur, veneràtur. Scilicet ex quo primùm tempore Tiburtina haec Civitas, univerſaeque hujus Dioeceſeos homines intelleximus, te graviſſimo, ac poene divino Sanctiſſimi Patris noſtri BENEDICTI XIV. PONT. MAX. judicio Epiſcopum renunciatum fuiſſe; novo, ac inuſitato correpti gaudio vehementer laetati ſumus, quòd in te eligendo ita omnibus optatis noſtris Sacratiſſimi Principis mens ſancta reſponderit, ut non modò ſpes omnes noſtras ſuperaverit; ſed aequaverit etiam vota: quae cùm ultra praeſcriptos humanae felici-

tatis fines ſaepè efferantur, vix ea quiſquam, niſi tui ſimilis implere poſſe videbatur. Nunc autem, cùm tui videndi, fruendique maximum, quo univerſi tenebamur deſiderium explere licet, in hac nempe cunctorum ordinum celebritate, atque conventu, omnes vultu, oculis, geſtu, ſummam animi laetitiam, atque alacritatem praeſeferunt; omnes te unum tanquam ad hujus patriae decus, atque tutelam coeleſti dono miſſum intuentur, ſoſpitemque ad tuam hanc Sedem divinâ ope perductum, ac florentiſſimi Eccleſiaſtici hujus Ordinis coetus coronâ, lectiſſimaque Procerum catervâ ſtipatum, inter communes plauſus, & feſtivas populi voces ſacratiſſimam hanc aedem ingreſſum, venerandae iſti Cathedrae gaudent inſidere.

II. Quapropter primùm quidem immortales agimus gratias bonitati Divinae, cujus ingenti beneficio factum eſt, ut tu, qui ſapientiâ, judicio, prudentiâ juris, rerum experientiâ plurimùm polles, Tiburtinae Eccleſiae praeficereris; deinde gratulamur tibi, optime Antiſtes, tam ſublimem in Eccleſiaſtico ordine partam dignitatem; gratulamur huic Civitati, quae antiquitate, ſitu, celebritate; fontibus, flumine, lacu; montibus, marmoribus, templis, officinis; feracitate ſoli, vini, fructuum, oleorum, omnium denique rerum copiâ; veterum Romanorum deliciis, omnibus, ut uno verbo abſolvam, naturae, atque artis ornamentis, Poetarum quoque carminibus longè celeberrima, dignum ſortita eſt Epiſcopum, qui ſuccederet tot ampliſſimis

S. R. E.

S. R. E. Cardinalibus, atque Praesulibus, rebus gestis, doctrina, sanctitate praeclarissimis, qui hanc Ecclesiam felicissimè gubernarunt: quorum quidem gloriam facilè te aequaturum spem nobis certam ingerunt patria, genus, studia, vita denique tua, quam tot annos in Romanae aulae splendidissimo theatro, atque in egregiis Sedis Apostolicae muneribus obeundis magna cum laude duxisti; illustria etiam majorum tuorum praestantissimorum hominum exempla, quorum certè gloriam, ac partos honores, si mens mihi esset celebrare dicendo, dies me, atque oratio deficeret.

III. Nam quoad longissimè possumus praeteritorum temporum memoriam recordari, ex quo primùm Beccarius ille Numeriani, ut tradunt, Imp. filius, unde stirps antiquissima Beccariorum, ac mox Comitum de Castellinis continuâ descendentium serie ad nostram aetatem propagata est, dum pro Constantino Magno bellum gereret, tredecim victorias ex hostibus reportavit, atque ab eo magnam Insubriae partem gubernandam accepit: inde usque repetentes, invenimus profectò nullum laudis genus esse posse, quo familiae tuae proceres non sese dignissimos praestiterint. An quaerimus homines regendis populis, ac dominandis urbibus praecellentes? en nobis occurrent Beccarenus, Ugo, Carindus, Hector, quibus Italiae Reges castra, atque oppida nobilissima tradiderunt: occurret Rolandus Othoni IV. Romanorum Regi charissimus: occurret Manfredus, qui Ticini dominationem a majo-

 ribus

ribus relictam accepit, ab hostibus occupatam vindicavit: occurret Mussus, qui Gonzagorum Mantuae Dominorum, aliorumque Italiae Principum sibi affinitatem comparavit; ex quo quidem ortum habuit celebris ille Castellinus, qui Papiae principatu post patris obitum accepto, cum Lucchinio Vicecomite, cujus etiam filiam de sacro lustrali fonte susceperat, foedus iniit, illumque a Ludovici Bavari Imp. sibi infensissimi praepotenti exercitu liberavit: occurret denique Castellinus hoc nomine tertius, Gibellinarum partium Dux fortissimus, qui seditionem ingentem contra Jo: Mariam, ac Philippum Vicecomites Mediolanensium dominos ortam, virtute, prudentique eloquio restinxit; quique Emmanuelem Paleologum Constantinopolitanum Imp. lautissimo hospitio domi suae excepit, muneribus splendidissimis cumulavit.

IV. At cujus est ingenii tanta vis, atque facultas, qui virorum ex familia tua bello, militiaque praecellentium res pro republica gestas possit non dicam laudibus exaequare, sed dicendo enumerare? Quis Boccaredum Caroli M. ducem, qua par est, oratione prosequatur, qui victis insigni clade in Sardinia Maurorum copiis, eorumque reliquiis ex Corsica depulsis, ejus insulae ducatum ab Imperatore accepisse memoratur? Quis Bonifacium Corsicae Comitem, qui (ut refert Sabellicus) cum Beccario fratre adversus Mauros difficillimum bellum confecit, quorum alios in Africam classe appulsus commisso praelio delevit,

alios

alios Sicilia occlusos reditu ad suos interdixit? Quis Galeatium, qui Francisco I. Galliarum Regi potentissimo Ticinum urbem magna copiarum vi, gravique obsidione oppugnanti restitit, atque hostes patriae ferrum, ignem, ruinamque minitantes a moenibus urbis fortiter propulsavit? Quis Ludovicum Mariam virum tanta fide, atque animi magnitudine, ut cùm ejusdem Francisci Regis post fatale illud praelium capti custodia ipsi esset demandata, ingentem pecuniae vim, sibi ut Regem dimitteret, oblatam recusavit? Quis Pyrrhum, Franciscum, Julium, aliosque equites inclyti Hierosolymitani Ordinis, cui Julius in maximorum bellorum contra Turcas, atque alios Christiani nominis hostes expeditionibus, ac obeundis apud Sixtum V. Romanum Pontificem, pluresque Italiae Principes Legationibus egregiam navavit operam? Quis Leodrisium, Neapolitana nobilitate a Carolo Rege ob virtutum insignia donatum? Quis Paganum, Hyppolitum, Hectorem, Theobaldum, Sfortiam, Palamedem, quorum alii pro tuenda patria fortunas, sanguinem, vitam profuderunt; alii Principum Italiae copiis imperarunt, alii in Syriam bello sacro contra Saracenos commigrarunt? Sed quid ego longingua commemoro, quasi desint in stirpe tua etiam hac aetate nostra, viri militiae gloriâ cum veteribus comparandi? Nam quis satis pro merito laudare possit fortissimum Juvenem Comitem Nicolaum Castellinum fratris tui filium, cui in Regis Christianissimi exercitu ob

ma-

magnam rei militaris ſcientiam; atque egregia in bellis modo italico, modo belgico, modo britannico, modo germanico facinora, inſignis militum praefectura delata eſt. Fuit, fuit haec in familia tua propria, atque perpetua laus, maximis exercitibus imperare, res pro patria praeclariſſimas gerere, vaſtas provincias adminiſtrare, urbes florentiſſimas ab hoſtium oppugnatione defendere.

V. Sed bellicae tuorum laudes minus fortaſſe ſunt nobis ex hoc loco commemorandae, quàm eorum, qui pietatis, honorum, aut doctrinae famâ commendantur: quoniam ex illis quidem ſola indoles quaedam generoſitatis, magnique animi in te potuit derivare; ex horum autem exemplis diſcere potes quibus artibus & epiſcopale munus melius implere, & nos beatos efficere poſſis. Praepone igitur, quaeſo, tibi ante oculos Lanfrancum illum gentilem tuum, qui ad Cantuarienſis Eccleſiae Epiſcopatum evectus SS. Dunſthani, atque Alfegi Epiſcoporum ſacra pignora in auguſtiſſimo templo, quod ipſe a fundamentis exciraverat, recondenda curavit. Inſpice viri tam ſancti in tuenda contra Othonem Guillelmi Regis fratrem, eccleſiaſtica libertate conſtantiam; inſpice vitam ab eo religioſiſſimè, integerrimèque perductam. Inſpice alium etiam Lanfrancum, qui primum in Pariſienſi Lyceo omnibus humanis, diviniſque diſciplinis excultus, mox in Patriam reverſus, ampliſſimoque patrimonio in Chriſti pauperes diſtributo, in Monachorum ſolitudinem coeleſtium

ſtium rerum contemplationi unicè vacaturus ſeceſſit: de quo quidem viro tanta fuit in ſuo Ordine opinio ſanctitatis, ut praefecturam Monachi, Epiſcopatum Cives invito licèt detulerint. Quamquam eo munere ſanctiſſimè functus ſeſe denique in priſtinum vitae ſuae inſtitutum ad felicem uſque vitae ſuae metam recepit. Inſpice Conradum Papienſium itidem Antiſtitem, prudentiâ, vitae ſanctitate, ſcientiâ ſcriptorum laudibus commendatum; inſpice Jacobum Beccarium ab Innocentio III. in Cardinalium Collegium adſcriptum, Etruriae, Aemiliae, Piceni, quin etiam gallicâ, atque britannicâ Legationibus pro Summo Pontifice perſunctum: inſpice Theſaurum itidem Cardinalem, cujus animi fortitudo in hoſtibus ſanctae Sedis retundendis tanta fuit, ut illatam ab iis indigniſſimam mortem perpeti non exhorruerit.

VI. Poſſem hoc loco commemorare Joachimum Philoſophum, Theologum, juriſque Pontificii, ac Caeſarei peritiſſimum; Auguſtum piiſſimum hominem, qui Papienſe Xenodochium diviti haereditate auxit: poſſem Margaritam virginem, Beccariam, ac Franciſchinam religioſiſſimas foeminas; poſſem etiam laudibus ad coelum tollere Fabritium Caſtellinum ſacroſanctae Patriarchalis Liberianae Baſilicae Canonicum patruum tuum, virum, cujus pietatis, innocentiae, comitatis famam nunc etiam per hominum ora pervagatam nulla unquam aetas obliterabit; poſſem etiam multa de Comite Bartholomeo clariſſimo viro patre tuo honorificentiſſi-

tissimè praedicare, qui ingenio, judicio, scientia rerum omnium aetatis facultates praetervectus vix annos viginti atque unum natus de subtilibus juris disputationibus doctissimum opus in lucem edidit. Quorum omnium non modo nobilitatem, sed etiam virtutes veluti quodam haereditario jure ad te delatas ita moribus tuis expressas videmus; ut te dignum iis majoribus, ex quibus natus es, merito agnoscamus. Verùm animadverti jamdudum, Praesul illustrissime, quantus rubor offundatur singulari modestiae tuae in tuorum laudibus commemorandis: quapropter venia mihi danda est, si plurima consultò praeteream, quae de Majoribus tuis tum veteres, tum recentes historici, atque auctores ornatissimi Blondus, Bonolus, Trithemius, Sabellicus, Villanus, Zazzara, Guicciardinus, Ughellius, Sansovinus, Marchesius, aliisque non pauci posterorum memoriae reliquerunt. Non enim externis laudibus indiget summa tua virtus, veramque gloriam illam esse putas, non quae collecta est ex inanibus insignium splendoribus, sed quam rectè factis acquisisti. Norunt enim omnes eximias animi tui dotes, quae non rumore vario, aut privatorum hominum studio, sed Romae forisque uno ore, communique omnium praedicatione celebrantur. Testes hoc loco appellare possem omnium ordinum homines justos rerum aestimatores, ac plures praesertim S. R. Ecclesiae Cardinales, quibus charissimus semper fuisti; sed instar omnium sit summum de te Pontificis Maximi Benedicti XIV. judicium, qui

pro

pro ſua ſingulari doctrina rerum omnium, atque longa in Chriſtianae Reip. adminiſtratione experientia, non falſa opinione, aut commendatione, ſed tuis in Sedem Apoſtolicam meritis, permotus te ad hujus Epiſcopatus apicem extulit. Sciebat enim Pater Sanctiſſimus tibi pueritiam in literis humanioribus, adoleſcentiam in ſacris, & caeſareis legibus, vitam denique totam in hiſtoria eccleſiaſtica, atque civili, in Sanctorum Patrum diſciplina, in gravioribus, & ſublimioribus doctrinis cognoſcendis eſſe traductam: ineſſe moribus tuis gravitatem cum lenitudine temperatam, ac proinde magnam poteſtatem, cum egregia voluntate conjunctam fore: inſidere in animo tuo omnes optimi Antiſtis virtutes, religionem, juſtitiam, fidem, conſtantiam, benignitatem, prudentiam. Quocirca pro certo habuit hoc cultu, ac ſeveritate ſtudiorum, hac morum aequabilitate, his virtutibus tecum in Tiburtinae Eccleſiae faſtigio accerſitis, aureorum temporum felicitatem, bonarum artium ſtudia, veteris Eccleſiae ſanctitatem in ea confirmandam. Jure igitur huic Civitati de dignitate hac tua, tanquam de ſummo bono e coelis in illam delapſo, gratulamur.

VII. Gratulamur praeterea populis tuae gubernationi commiſſis, qui verè beati cenſendi ſunt, dum tibi, qui maximam inter eos obtines poteſtatem, nihil unquam potius eſſe intelligunt, quam colere juſtitiam, moderationem animi, pietatem, ac reliquas virtutes, quas Gentium Apoſtolus Epi-

ſcopo

ſcopo dignas eſſe arbitratur. Sed maximè omnium venerabili huic Cathedralis Eccleſiae Capitulo, cunctiſque ordinis eccleſiaſtici charactere inſignitis gratulamur; qui in te & patrem beneficentiſſimum, & prudentiſſimum rectorem, & paſtorem optimum agnoſcunt. Tuae demum amantiſſimae Sponſae Eccleſiae gratulamur; quae in te amplectendo, prae nimio gaudio geſtire videtur; quòd omnia in ſe amoris, benignaeque voluntatis officia a te poſſit expectare. Tuo quippe conſilio freti, tuis vigiliis, tuae rectiſſimae mentis cogitatis, confidimus fore, ut te duce, ac tanquam ſplendidiſſima face praelucente, ac praedeceſſoris tui ſanctiſſimi viri exempla inſpectante, & in hac ornatiſſima urbe, & in toto ampliſsimae Dioeceſeos ambitu, diſciplina eccleſiaſtica in ſuo decore vigeat, atque firmetur; efloreſcat in ſacerdotali ordine, tam magni miniſterii nobilitas; ſcientia etiam divinarum, humanarumque rerum in noſtro praecipuè Clericorum Seminario ſplendeat; ipſaque Cathedralis Eccleſia & vetuſtate venerabilis, & Sanctorum multitudine, quorum ſacra lipſana habet, inſignis, & ſacerdotum, miniſtrorumque frequentiâ celebris, diutiſsimè ſervet ea, quibus modo per te aucta eſt, & ornamenta dignitatis, & praeſidia ſtàbilitatis ſuae; cuncti denique, qui tuae fidei crediti ſumus, otio, tranquillitate, ac pace, id quod ominari licet, perpetua fruamur: pace inquam illa, de qua in eximia tua ad Clerum, & Populum Tiburtinum Paſtorali Epiſtola plena amoris, plena conſilii, plena apoſtolici,